

Michael Damiano: “Barceló és obsessiu i solitari, seductor, vampir i ogre”

“És artista cada minut del dia. Té fam per tot, per la feina i la vida, com Picasso”

L'estudiant Michael Damiano (Nova York, 1986) s'apropà a l'artista Miquel Barceló (Felanitx, 1957) per fer-li un perfil entre la vida i les obres. L'escomesa va tenir lloc el 2008, quan Damiano tenia 21 anys. Havien de ser deu folis per a “un article per a una revista acadèmica que no llegiria ningú”, recorda ara, però es mudà en un viatge de tres anys i un llibre de 340 pàgines: Perquè la vida no basta. Trobades amb Miquel Barceló (Empúries; Anagrama en castellà).

Per tot arreu, Barceló tingué a prop el bergantell estudiant americà de Georgetown — que podia ser fill seu—, que es reconeixia “inèdit, anònim i estranger” i “no en tenia ni idea de res”. Amb mirada nova de trinca, de prop i sense traves, espigolant entre 200 amics i repassant els 300 dietaris de Barceló, Damiano n'ha tret petroli. Ara ell vol ser escriptor professional de no ficció, seguir l'estil de periodisme del The New Yorker.

El biògraf de Barceló espavilat cercà els rastres i detalls no dits sobre el fenomen Barceló, des de l'ombra i com a hoste del personatge arreu dels seus entorns: París, Mallorca, Mali, Ginebra, Nova York, Barcelona. Cada espai determina i s'enfronta. I així ha construït una imatge de Barceló feta de peces d'altres: “Tota la vida de Barceló gira sobre la pintura; és al cim de l'art d'Europa, té encara el forat de Nova York, és un treballador obsessiu i solitari, afamagat, sense fer mal, absorbent i seductor, vampir i ogre i també té una escriptura literària”, concreta.

Pregunta. Com és la primera història, els fets, l'obra abans de l'escriptura?

Resposta. Per començar, no sabia com fer un llibre, ni com vendre'l. I tenia la idea de fer-lo en anglès per als Estats Units, on no sortirà. I el vaig fer en castellà. Javier Mariscal em va presentar en Miquel, me'l posà al telèfon. Vaig conèixer el pintor el 2008 i em va convidar a l'estrena de la seva cúpula de l'ONU a Ginebra. El 2009 em va dir si volia estar un temps, treballant, damunt casa seva a l'estudi de París. Vaig mirar, xerrar, vam fer eixides i entrevistes formals.

P. A la vora del pintor t'has fet escriptor.

R. Quan vaig envestir el projecte no sabia que volia ser escriptor, però quan vaig fer la investigació real a París ja tenia clar que sí. Dijous, 3 de maig, a Nova York, li vaig donar el llibre imprès a Barceló. Estava bé acabar i relacionar-me amb ell sense que el llibre fos per enmig. Mentre l'escrivia, durant uns 18 mesos, no el vaig veure, ni contactar amb ell per a res. No volia sentir la seva mirada de cua d'ull mentre feia la feina.

P. Ha vist el seu treball?

R. En va llegir el manuscrit inicial. Com a bon lector que és, semblava un crític sobre una obra que no l'atenyia. Me'n va fer comentaris, és clar. He canviat algunes coses, no imprescindibles, i algun error: jo sóc jove i no sóc especialista. He intentat fer un llibre complet.

P. És una investigació consentida?

R. No és un llibre pilota, ni volia fer un panegíric, ni una hagiografia entregada, on l'escriptor esdevé devot del mite, s'identifica amb ell i el vol protegir en la seva reputació.

P. És doncs una biografia autoritzada?

R. És la meua obra. Tots dos teníem un enteniment mutu una mica especial. No és una biografia autoritzada, avalada. Ell m'ha mostrat els seus dietaris particulars però no tenia el dret de censurar. Clar que no és un llibre fet de lluny.

P. Les ciutats expliquen el pintor en el seu món...

R. I les persones i els escriptors. El que he inclòs m'ho he pensat molt. No m'agrada un llistat de successos, una cronologia vital. I la gent de l'entorn no pot deixar-se de banda. Tot en Barceló gira sobre la pintura, és artista cada minut del dia. Una de les característiques és la seva fam per tot, per la feina i la vida.

P. Una mica com Picasso?

R. Ah!, és el succés. No és bona idea comparar-lo, en general, en la vida i l'obra. Tot i que hi ha similituds interessants entre tots dos. No he volgut escriure molt sobre Picasso, però sí sobre la importància que té per Barceló. Sempre he pensat en Picasso quan he escrit sobre ell. Entenem millor l'art de Picasso pel que sabem de la seva vida i de la seva personalitat. El mateix passa amb Barceló. Artista i persona, no hi ha cap diferència.

P. El llibre és prou intimista.

R. El llibre té sentit per haver descobert històries que ningú més havia recopilat. Potser hi ha més. La idea no és publicar-ho tot per tot. Jo conec en Miquel i la història de la seva vida, simplement. Potser sorprèn; les coses aquí al sud d'Europa són diferents. És una biografia a l'americana? Sóc americà i he estudiat el periodisme americà. No ho sé fer d'una altra manera.

P. Marca distàncies a l'hora d'explicar l'impacte de Barceló a Nova York.

R. Barceló va funcionar allà al principi molt bé, amb Leo Castelli, als anys 80. Tenia 28

Prospectes i dibuixets

El junior Michael Damiano, gràcies a aquesta biografia, ja és un barcelonista, com ho són també il·lustres com Paul Bowles, Hervé Guibert, Dore Ashton, Rodrigo Rey Rosa... A Palma de Mallorca, Biel Mesquida va presentar el llibre entre amics i just tres artistes: Margalida Escalas, Rafel Joan i Dolores Sampol. "L'èxit d'en Miquel afecta tots els pintors espanyols. Els és molt difícil no comparar-se amb ell", diu.

Va aprendre castellà a Salamanca i fent traduccions per a fulletons. Estima Los girasoles ciegos, d'Alberto Méndez, l'estil "directe i elegant" de Rey Rosa, El quadern gris de Josep Pla i el poeta Andreu Vidal. Pren notes de textos de David Foster Wallace, Dave Eggers, Erik Larson i John Berendt. A Xile estudià dibuix i feia barcelós per conèixer-lo. Fins aquest llibre "no havia escrit res, només treballs d'escola".

anys i va exposar a la millor galeria d'art del món. I va vendre totes les pintures, un èxit. Però Castelli va morir i Miquel es centrà de bell nou a Europa. I es deixà de dedicar al mercat novaiorquès i l'esforç que havia fet es va perdre.

P. Però la seva escultura Gran elefandret ja fa equilibris a Manhattan.

R. Professionalment la seva carrera ha estat en alça i l'únic buit era Nova York. A Barceló no li manca aconseguir res més a Europa. Ha fet el cim de l'art europeu però per ser acceptat per les institucions més potents del món de l'art ha de tenir encara més presència als Estats Units. Miri, Barceló no és com la resta. És algú especial, a qui també, crec, he desvetllat les seves debilitats.

ANDREU MANRESA [23 MAY 2012 - 19:46](#) EL PAIS CATALUÑA